

Det er blot et Par Eksempler, jeg har villet nævne for at vise, at den Frygt, som den ærede Ordfører nævnte, at der fra vor Side var lige over for Misbrug af Skønnet, ikke er saa ganske uberettiget; det har jo vist sig. Jeg skal minde om, hvad en Provst en Gang sagde. Vi faa jo mange Cirkulærer, og da han blev spurgt til Raads angaaende Forstaaelsen af et Cirkulære om Udfyldelsen af et Skema, sagde han: ja, ved Udfyldelsen af et Skema maa man jo bære sig saaledes ad, at man svarer ja, hvor der skal svares ja, og nej, hvor der skal svares nej, for gør man ikke det, faar man en Næse, men ellers gaar Livet jo sin Gang, det vide vi. Og der er mange af den Slags Ting, som gøre, at Befolkningen ikke er tryk over for den Maade, som der bliver administreret paa. Det er efter min Mening Kampen mellem den administrative Myndighed og Befolkningen om, hvordan man skal bruge Loven. Har den administrative Myndighed Lov til og kan den tilsidesætte en Lov og sætte sit Skøn i Stedet? Det har man vitterlig gjort ved Indstillingsretten efter Loven af 1856, og det er det, man har fastholdt nu. Naar man siger, at man vil falde tilbage paa Loven af 1856 med Indstillingsretten, saa mener man dermed at ville bibeholde Skønnet. Den ærede Ordfører sagde, at man gerne vilde have Skønnet lidt fastere bestemt. Ja, selvfølgelig, man vilde gerne have det lovfæstet; men naar man ikke kunde faa det, saa vilde man falde tilbage, men med den Forudsætning, at det skulde blive, som det hidtil har været, det vil sige, at man sætter sit Skøn ved Siden af Loven og følger ikke Lovens Bogstav. Men det er Befolkningen ikke tjent med, det vækker ikke blot Befolkningens Mistillid til den administrative Myndighed, men det skader ogsaa Forholdet mellem Befolkningen og Skolen. Det er det, Venstre har villet sikre sig imod, og hvor alvorlig det var ment, kan man kende deraf, at Venstre, Folketinget, virkelig har gjort en Begrænsning af den Indstillingsmyndighed, Kommunerne hidtil have haft efter Loven af 1856, ved at sige i § 17 af det i Folketinget vedtagne Lovforslag, at man ikke kan indstille de purunge Seminarister eller Lærere til Lærere i Enelærerembeder. Derved har man altsaa villet forhindre, at man tager purunge Mennesker og sætter dem ind i saadanne større og bedre Embeder. Det var en Begrænsning til den Side. Men lige saa bestemt har man holdt paa, at man vil have at vide, hvor Grænsen skal sættes for det Skøn, som de kaldende

Myndigheder kunne bruge ved at skønne over de foretagne Indstillinger, og det, som det ny Stykke, Folketinget har optaget, og som oprindeligt i Fællesudvalget blev foreslaaet af Folketingsmand Trier, gaar ud paa, er da at begrænse Kaldsmyndighedernes Skøn saaledes, at de ikke kunne gøre deres Skøn til saa vid en Sæk, at den ikke alene kan sluge Indstillingsretten, men i Grunden alle Skolelærerne med, der skulde møde med Bevisligheder udstedte nærmest af Præster og Provster, Skoledirektioner og Skolekommissioner, og som vedkommende slet ikke faa at se; de blive dømt derpaa uden at have noget som helst Mittel til at værges sig derimod. Det forekommer mig, at man i dette Spørgsmaal som i saa mange andre og ikke mindst dem, der henhøre under Kirkeministeriet, staar paa det gamle Standpunkt, der var raadende her i Landet for — jeg vil sige — 100 Aar siden. Naar man da skulde sige, hvorpaa man kunde kende en god Statsborger, kunde det gøres med tre korte Sætninger. Den første var denne: du skal gøre dit Arbejde, den anden: du skal betale dine Skatter, og den tredje: du skal holde din Mund. Men det gælder ikke længer. Folk skulde vel arbejde, fordi de skulde have Føden, det er i sin Orden, men man vil helst selv vælge sit Arbejde. De skulde ogsaa nu betale Skatter; men de ville helst have Skatterne lempede efter Skatteevnen, og en Medbestemmelsesret om, hvad Pengene skulde bruges til. Den tredje Sætning om, at man skal holde sin Mund, kommer man ingen Vegne med nu, og jeg mener, at det er en Lykke, at et Lands Borgere kunne faa Lov til at tale med om, hvad der trykker dem, og at de i alt Fald have Lov til det paa Valgdagen. Det er noget af dette, der gør sig gældende her ved Spørgsmaalet om Indstillingsretten, og det er det, som Flertallet har villet værges sig mod. Man har villet værne den Indstillingsret, som man har haft i 42 Aar, og som efter, hvad jeg kan skønne, og efter alt, hvad der er kommet frem, ikke er bleven misbrugt.

Nu er denne Lov strandet, om der vil blive gjort et nyt Forsøg i en nær Fremtid, ved jeg ikke, stor Udsigt dertil er der jo ikke. Spørgsmaalet er nu, hvorledes der saa vidt muligt kan raades Bod derpaa. En Folketingsmand har sagt, at Lærerne skulde danne en Fagforening, der skulde slutte sig til de andre Fagforeninger, paa den Maade skulde de blive en Magt og gøre Strike. Det tilraader jeg nu ikke, jeg tror heller ikke, det kan hjælpe det aller-